

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний технологічний університет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЧНА ХІМІЯ
Вибіркова навчальна дисципліна

Мова навчання – українська

Освітньо-професійна програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Код та найменування спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Шифр та найменування галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Ступінь вищої освіти бакалавр

Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою університету

ЗМІСТ

	Стор.
1 Пояснювальна записка	4
1.1 Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2 Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти	5
1.3 Міждисциплінарні зв'язки	5
1.4 Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС	5
2 Зміст навчальної дисципліни	5
2.1 Програма змістовних модулів	5
2.2 Перелік лабораторних робіт	7
2.3 Перелік завдань до самостійної роботи	7
3 Критерії оцінювання результатів навчання	8
4 Інформаційне забезпечення	9

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Органічна хімія» – засвоєння студентами знань з основних питань сучасної теоретичної хімії, зокрема будови органічних сполук, хімічного зв'язку, номенклатури органічних сполук, типів реакцій в органічній хімії, основних лабораторних та промислових методів одержання і головних властивостей органічних сполук та способів їхнього перетворення; ознайомлення студентів з основними методами дослідження органічних речовин, сировини тваринного походження, молочних та м'ясних продуктів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Органічна хімія» є: формування у студентів хімічної форми мислення та навичок, які забезпечують наукове сприймання процесів та явищ і сприяють здійсненню творчої професійної діяльності, спрямованої на наукове керування технологічними процесами з виробництва і переробки продукції тваринництва у відповідності з сучасним рівнем хімічної науки та досягнень науково-технічного прогресу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

– найважливіші закони та поняття органічної хімії, класифікацію органічних сполук, їхні властивості та перетворення, зокрема при виробництві, зберіганні та переробці сировини тваринного походження у молочні та м'ясні продукти;

– знаходження в природі органічних речовин та шляхи їхнього використання, біологічно активні сполуки та небезпечні органічні сполуки, які можуть зустрічатися у продукції тваринництва ;

– хімічні методи дослідження органічних сполук при роботі в команді та самостійно;

вміти:

– використовувати знання з органічної хімії в науковій та практичній діяльності при виробництві, зберіганні та у ході технологічних процесів переробки сировини тваринного походження у молочні та м'ясні продукти, під час проведення технологічних перетворень, контролю якості та безпечності сировини тваринного походження і готових продуктів, підвищення якості готової продукції;

– володіти сучасними методами та навичками роботи з природними сполуками, які містяться в сировині тваринного походження та готовій продукції;

– методично і технічно організовувати проведення лабораторних досліджень органічних сполук, організовувати спільну діяльність робочого колективу;

– самостійно працювати з учбовою й науковою літературою.

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Органічна хімія» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва](#) та [освітньо-професійній програмі «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»](#) підготовки бакалаврів.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 6. Здатність працювати в команді та мати навички міжособистісної взаємодії.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Організовувати спільну діяльність робочого колективу

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

Попередні – «Загальна та неорганічна хімія», *послідовні* – «Біохімія з основами фізіології харчування», «Фізика і хімія м'ясної сировини»; «Хімія і фізика молочної сировини».

1.4. Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Навчальна дисципліна викладається на першому курсі у другому семестрі денної та заочної форм навчання

Кількість кредитів ECTS- 6,0, годин – 180,0.

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	лабораторні
денна	70	30	40
заочна	22	10	12
Самостійна робота, годин	Денна – 110		Заочна – 158

2. Зміст навчальної дисципліни

2.1. Програма змістових модулів

Змістовий модуль 1. Основи органічної хімії. Класи органічних сполук

№ теми	Зміст теми	Кількість лекц.годин	
		ден.	заоч.
1.	Основні поняття органічної хімії. Предмет органічної хімії. Теорія хімічної будови органічних сполук. Електронні уявлення в органічній хімії. Класифікація реакцій	2	-

№ теми	Зміст теми	Кількість лекц. годин	
		ден.	заоч.
	органічних сполук за напрямком та способом розриву зв'язку. Класифікація органічних сполук. Явище гомології. Функціональні групи. Номенклатура органічних сполук.		
2.	Вуглеводні Будова, ізомерія, властивості, способи одержання вуглеводнів різних гомологічних рядів (алканів, алкенів, алкадієнів, алкінів, аліциклічних та ароматичних вуглеводнів, гетероциклічних вуглеводнів). Поняття про високомолекулярні сполуки. Вуглеводні як екологічно небезпечні сполуки (екотоксиканти).	6	2
3.	Спирти та феноли Визначення, класифікація та номенклатура, будова, властивості, способи одержання. Природні фенольні сполуки. Фенольні сполуки як антиоксиданти. Естери. Окремі представники. Значення.	2	1
4.	Альдегіди та кетони. Визначення, класифікація та номенклатура, будова, властивості, способи одержання. Окремі представники. Значення	2	1
5.	Карбонові кислоти та їхні функціональні похідні Визначення, класифікація та номенклатура, будова, властивості, способи одержання Гідроксикислоти та оксокислоти. Естери. Окремі представники. Значення	4	1
Разом за 1 модуль		16	5

Змістовий модуль 2. Органічні сполуки у складі сировини та продуктів тваринного походження.

№ теми	Зміст теми	Кількість лекц. годин	
		ден.	заоч.
6.	Ацилгліцериди (жири) Будова ацилгліцеридів. Фізичні властивості. Жирні кислоти – есенціальні та неесенціальні у складі жирів. Головні хімічні властивості (реакції, що відбуваються з розривом естерного зв'язку: гідроліз, омилення; реакції, що відбуваються за участю вуглеводневих радикалів: гідрогенізація, переестерифікація, окиснення). Псування тригліцеридів (жирів). Значення жирів для харчових продуктів та їх зберігання	2	1
7.	Нітрогеновмісні сполуки Нітросполуки. Аміни. Визначення, класифікація та номенклатура, будова, властивості, способи одержання. Нітрозаміни і токсичність харчових продуктів. Діаміни. Значення. Амінокислоти. Пептиди та білки. Визначення, класифікація, властивості, способи одержання. Будова пептидного зв'язку. Структурна організація білкової молекули; поняття про денатурацію. Кольорові реакції білків. Значення.	4	2
8.	Вуглеводи Моносахариди, олігосахариди, полісахариди. Визначення, класифікація, будова, стереохімія, таутомерія, властивості, способи одержання. Поняття про глікозиди. Відновлюючі та невідновлюючі	6	2

№ теми	Зміст теми	Кількість лекц. годин	
		ден.	заоч.
	дисахариди. Загальна характеристика полісахаридів харчової сировини. Поняття про харчові волокна. Загальні хімічні властивості полісахаридів (гідроліз; утворення етерів та естерів). Значення.		
9.	Методи очищення та ідентифікації органічних сполук Методи очищення органічних сполук. Фізичні, хімічні, фізико-хімічні методи ідентифікації. Використання спектральних та хроматографічних методів аналізу в органічній хімії, навички самостійної та командної роботи.	2	-
Разом за 2 модуль		14	5
Всього за дисципліною		30	10

2.2. Перелік лабораторних робіт

№ лаб.роб.	Назва лабораторної роботи	Кількість годин	
		ден.	заоч.
1	Основні поняття органічної хімії. Властивості насичених і ненасичених вуглеводнів	4	2
2	Властивості аренів і гетероциклічних сполук	4	-
3	Властивості спиртів і фенолів	4	2
4	Властивості альдегідів і кетонів	4	2
5	Властивості карбонових, гідрокси-, оксо- та фенолокіслот, ацилгліцеридів (жирів)	4	2
6	Властивості амінів і амінокислот та білків	4	1
7	Властивості моносахаридів	4	2
8	Аналіз невідомого моносахариду	4	-
9	Властивості олігосахаридів та полісахаридів	4	1
10	Методи очищення та ідентифікації органічних сполук	4	-
Разом годин		40	12

2.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ теми	Назва підтеми	Кількість годин	
		ден.	заоч.
1.	Теорія хімічної будови органічних сполук. Класифікація та номенклатура органічних сполук. Природа хімічного зв'язку: типи хімічних зв'язків, форми атомних орбіталей, гібридизація атомних орбіталей, основні характеристики ковалентного зв'язку, делокалізований зв'язок.	5	16
2.	Циклоалкани Гетероциклічні сполуки. Галогенопохідні вуглеводнів. Номенклатура. Електронна будова і реакційна здатність. Окремі представники. Значення. Способи одержання вуглеводнів різних гомологічних рядів	10	20
3.	Функціональні похідні карбонових кислот. Оксокіслоти. Фенолокіслоти. Фенольні сполуки як антиоксиданти.	20	40
4.	Воски. Складні ліпіди – будова, властивості, значення.	10	20
5.	Нітросполуки: визначення, класифікація та номенклатура, будова, властивості, способи одержання. Діазо- та азосполуки. Поняття про аміно- та гідроксиазобарвники.	10	25

№ теми	Назва підтеми	Кількість годин	
		ден.	заоч.
6.	Поняття про глікозиди та їхню роль у харчових системах. Окремі предстваники різних груп вуглеводів, їхнє значення.	10	25
7.	Використання спектральних та хроматографічних методів аналізу в органічній хімії.	5	12
8.	Індивідуальні завдання згідно тематики курсу	40	-
Всього		110	158

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: поточний, підсумковий – екзамен
Нарахування балів за виконання змістовного модуля

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
	min д/з	max д/з	денна			заочна		
			Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали		Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали	
		min		max			min	max
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Основи органічної хімії. Класи органічних сполук								
Виконання лабораторних робіт	2/3	3	5	10	15	5	15	15
Опрацювання тем, не винесених на лекції	1	2	6	6	12	10	10	20
Підготовка до лабораторних робіт	1/2	2	5	5	10	5	10	10
Виконання індивідуальних домашніх завдань	2	3	4	8	12		-	-
Проміжна сума				29	49		35	45
Модульний контроль у поточному семестрі	21/20	39/45	-	21	39	-	20	45
Контроль результатів дистанційного модулю	10/-	12/-		10/-	12		5	10
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0/-	10/-		0	10		-	-
Оцінка за змістовий модуль 1	-	-	-	60	100	-	60	100
Змістовий модуль 2. Органічні сполуки у складі сировини та продуктів тваринного походження								
Виконання лабораторних робіт	2/3	3	5	10	15	5	15	15
Опрацювання тем, не винесених на лекції	2	3	6	12	18	8	16	24
Підготовка до лабораторних робіт	1/2	2/4	5	5	10	5	10	20

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Виконання індивідуальних домашніх завдань	3	4	4	12	16		-	-
Проміжна сума				39	59		41	59
Модульний контроль				21	41		19	41
Оцінка за змістовий модуль 2				60	100		60	100
Разом з дисципліни				60...100		60...100		

4. Інформаційні ресурси

Базові (основні)

1. Органічна хімія: навчальний посібник / Н.К. Черно, Н.О. Денісюк, С.О. Озоліна, О.О. Антіпіна. Одеса : ОНАХТ, 2017. 155 с.

2. Конспект лекцій з дисципліни «Органічна хімія» для здобувачів спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» ступеня вищої освіти «бакалавр» денної та заочної форм навчання / Уклад.: Черно Н.К., Озоліна С.О., Антіпіна О.О. Одеса: ОНТУ, 2022. 45 с.

3. Методичні вказівки до організації самостійної роботи та підготовки до семестрового контролю за курсом «Органічна хімія» для студентів спеціальностей 162 «Біотехнології та біоінженерія» галузь знань 16 «Хімічна та біоінженерія»; 181 «Харчові технології » галузь знань 18 «Виробництво та технології»; 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство» денної та заочної форми навчання / укладачі: О.О Антіпіна, С.О. Озоліна, Н.О. Денісюк. Одеса: ОНАХТ, 2019. 41 с.

4. Федорова Г.В. Органічна хімія: для екологів [навчальний посібник] / Г.В. Федорова; МОН України; ОДЕУ. Одеса: Екологія, 2013. 284 с.

5. Органічна хімія: практикум: навч. посіб. / Нац. ун-т харч. технологій. Київ: НУХТ, 2013. 440 с.

6. Курта С.А., Лучкевич Є.Р., Матківський М.П. Хімія органічних сполук: підручник для вищих навч. закладів. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2012. 608 с.

Додаткові:

1. Бобрівник Л.Д., Руденко В.М., Лезенко Г.О. Органічна хімія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл.. К.: Ірпінь: ВФТ «Перун», 2002. 544 с.

2. Ластухін Ю.О., Воронов С.А. Органічна хімія. Підручник для вищих навчальних закладів. Львів: Центр Європи, 2001. 864 с.

3. Черних В.П. та ін. Органічна хімія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В.П. Черних, І.С. Гриценко, Н.М. Єлисеєва; за ред. В.П. Черних. Х.: Вид-во НФАУ; Оригінал, 2004. 464 с.

4. Дудкин М.С. Введение в химию углеводов. К.: Высш. шк., 1980. 231 с.

5. Домбровський А.В., Найдан В.М. Органічна хімія: Навч. посібник. К.: Вища шк., 1992. 503 с.

6. Глубіш П.А. Органічна хімія: Ч.1.: Аліфатичні і ароматичні вуглеводні: навч. пос. К.: НМЦВО, 2002. 295 с. 438 с.

7. Органічна хімія в приладах і задачах: Навч. посібник для вузів / За ред.

Юрченка О.Г. К: Вища шк., 1993.

8. Загальний практикум з органічної хімії: Навч. посіб. для вищ. навч. закл. / В.П. Черних, І.С. Грищенко, М.О. Лозинський та ін. За ред. В.П. Черних. Х.: Вид-во НФАУ, Золоті сторінки, 2003. 595 с.

9. Глубіш П.А. Органічний синтез. Навч. посібник. К.: ІЗМК, 1997.

10. Органічна хімія: практикум: навч. посіб. Київ : Вища шк., 2002. 247 с.

11. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни "Органічна хімія" [Електронний ресурс] : для студентів спец. 162 "Біотехнології та біоінженерія", 181 "Харчові технології" ступеню вищ. освіти бакалавр ден. та заоч. форм навчання / С. О. Озоліна, Т. З. Терлецька ; відп. за вип. А. І. Капустян ; Каф. харчової хімії та експертизи. Одеса : ОНАХТ, 2021. Електрон. текст. дані: 23 с.

12. Хімія органічних сполук [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pu.if.ua/depart/Chemistry/resource.pdf>

13. Ластухін Ю.О., Воронов С.А. Органічна хімія. Підручник для вищих навчальних закладів [Електроний ресурс]. – Режим доступу: https://www.studmed.ru/lastuhin-yuo-voronov-sa-organchna-hmya-pdruchnik-dlya-vischih-navchalnih-zakladv_4549c3f4e38.html.

14. Органічна хімія: підручник для студентів вищих навчальних закладів [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://school-uchebniki.ru/himija/122-v-p-chernih-i-s-gritsenko-n-m-eliseeva-organichna-himija-pidruchnik-dlja-studentiv-vischih-navchalnih-zakladiv-i-ii-rivniv.html>

15. Опорний конспект лекцій з курсу «Органічна хімія» [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://library.dnu.dp.ua/Metodichki/oporni_konspekt.pdf